

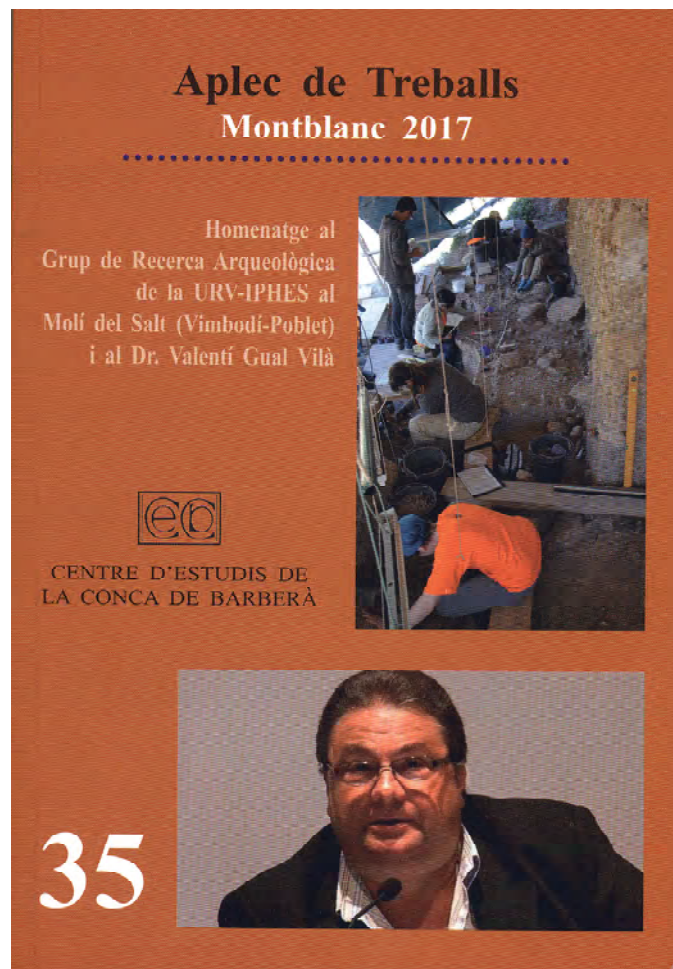
Aplec de Treballs 35

Centre d'Estudis de la Conca de Barberà, (Montblanc), 2017, 304 p.

Aquest volum es presentà el disset de desembre de 2017 a la sala d'actes del Museu Arxiu de Montblanc i Comarca. En aquesta ocasió s'homenatjà al Grup de Recerca Arqueològica de la Universitat Rovira i Virgili-IPHES, que excava el jaciment del Molí del Salt, (terme de Vimbodí) i al professor Valentí Gual Vilà, de Rocafort de Queralt. Manuel Vaquero Rodríguez i Susana Alonso Fernández, s'encarregaren d'exposar detalladament la trajectòria del grup des dels seus inicis el 1999, fins l'actualitat, tant de les troballes arqueològiques de plaques i penjolls, com restes d'animals que serviren per alimentar als pobladors de l'assentament, al final es relacionen els articles i llibres que s'han publicat al llarg d'aquestes dues dècades.

Del Dr. Gual, nat a Barcelona el 1962, s'exposen les seves principals línies d'investigació, centrades bàsicament en la demografia a l'època moderna, bandolerisme i justícia senyorial. De la valoració i descripció de la seva obra i bibliografia, s'encarreguen Josep M. Grau Pujol, Àngel Casals Martínez, Jaume Dantí Riu, Rafael Català Dalmau i Manel Güell Junkert. La resta de

treballs s'estructuren en diferents temàtiques i períodes històrics. Enceten el bloc de recerca, dos articles sobre arqueologia, el primer, dels espluguins Antoni Carreras Casanovas i Ramon Rosich Trullols, els quals descriuen la recuperació d'una séquia medieval que proveïa aigua pel funcionament dels molins medievals existents a l'Espluga Jussana i la Subirana, a més de les hortes del terme i que avui ha esdevingut una eina didàctica del Museu de la Vida Rural de l'Espluga de Francolí, per explicar als seus visitants els diferents usos de l'aigua al llarg dels segles, s'adjunten plànols i fotografies. La segona aportació ens vé signada per Josep M. Vila i Carabasa, realitzat en motiu de la redacció de l'informe arqueològic previ a la restauració del tram de la Muralla de Sant Francesc de Montblanc, entre cal Contijoch i cal Masalles; es basa principalment en els manuals notariais i els llibres del Registre de la Propietat de Montblanc, a més de bibliografia, a fi d'esbrinar la privatització i urbanització del fossat del clos murat, que s'inicià en el segle XVIII i culminà en la següent centúria, amb les diferents compraves de patis, corrals i cases, fins el desmantellament total d'una torre i portal, finalitzant posteriorment amb la construcció del cinema Kursaal. L'apartat d'Història Medieval el realitza el montblanquí Jaume

Felip Sánchez, que analitza, a través de la documentació conservada, les primeres referències a la presència de jueus a la Conca de Barberà i Baixa Segarra, concretament a Montblanc, Sarral i Santa Coloma de Queralt (segle XIII), tot complementat amb un abundant aparell bibliogràfic i un complet apèndix. La Història Contemporània, és a càrrec del reusenc i professor de la URV, Xavier Ferré Trill, que parla sobre el pensament polític de l'advocat montblanquí Joan Poblet i Teixidó, del qual el 2018 se'n commemora el centenari de la seva mort i que l'autor d'aquest article li ha dedicat una extensa monografia, gràcies al mecenatge de la Fundació Roca Galès. Esbossar el seu perfil catalanista a través del buidatge dels seus escrits publicats al setmanari comarcal *La Conca de Barbará* i l'activitat de les entitats catalanistes locals, vinculades a la Lliga Regionalista de Francesc Cambó, amb el compromís a la religió i a la pàtria. Poblet atacava frontalment el caciquisme i l'espanyolisme, es remarca la reivindicació de la llengua catalana, la història i les tradicions (sardanes).

Dins la secció d'Història de l'Art, hi ha quatre articles: Josep M. Salisi Clos, s'endinsa en la música religiosa dels segles XVII-XVIII a la comarca, sintetitza la biografia dels músics i compositors de l'Espluga de Francolí, Montblanc, Poblet i Santa Coloma de Queralt, especialment organistes i mestres de capella; l'arxiver Joan M. Quijada Bosch aporta la notícia de la contractació del retaule de la Mare de Déu del Roser de Sarral per un fuster de la vila i un pintor de Valls (segle XVI), el document l'ha recuperat en el fons parroquial de Montbrió de la Marca, cal recordar que el de Sarral fou destruït durant la darrera guerra civil; Anna-Isabel Serra Masdéu, revaloritza l'obra arquitectònica del cor de Santa Maria de Montblanc, del mestre de cases Bernat Tomàs, un academicista natual de la vila ducal. Les fonts documentals són els llibres d'actes de la Comunitat de Preveres i les visites pastorals; Jaume Felip Sánchez estudia l'atribució a l'escultor Damià Forment, en una imatge de la Mare de Déu de la Serra, destinada a l'església de Sant Martí de Vilaverd. Damià Amorós Albareda i Joan Yeguas, estudien l'obra de l'escultor Andreu Ramírez a la Galilea del Monestir de Poblet, a l'època de l'abat Joan de Guimerà (segle XVI). En la secció «Coneguem el nostre patrimoni», Sofia Mata de la Cruz, presenta una coberta del sepulcre dels Queralt, procedent de Santa Maria de Bell-lloc de Santa Coloma de Queralt, conservada al Museu Diocesà de Tarragona, lliurada pel rector de les Piles el 1919.

Finalitza el volum l'apartat *In Memoriam*, on Josep M. Grau biografia la trajectòria acadèmica del medievalista d'origen espluguí, Gener Gonzalvo Bou (Barcelona, 1958-Tàrrrega, 2017) i Francesc Cortès fa el mateix del musicòleg Francesc Bonastre Bertran (Montblanc, 1944-Barcelona, 2017). No hi manquen les habituals fonts bibliogràfiques i un noticiari d'activitats del CECB.

Josep M. Grau i Pujol